

WILLIAM GOLDING

Ο ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΤΩΝ ΜΥΓΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΕΦΗ ΤΣΙΡΩΝΗ

Εκδόσεις Διόπτρα

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ **_9**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ του *Stephen King* **_15**

Ο ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΤΩΝ ΜΥΓΩΝ **_23**

Ο ήχος της μπουρούς **_27**

Φωτιά στο βουνό **_67**

Καλύβες στην ακτή **_91**

Βαμμένα πρόσωπα και μακριά μαλλιά **_107**

Θηρίο απ' το νερό **_136**

Θηρίο απ' τον αέρα **_166**

Σκιές και ψηλά δέντρα **_188**

Προσφορά στο σκοτάδι **_213**

Θέαση θανάτου **_245**

Το κοχύλι και τα γυαλιά **_261**

Ο Βράχος του Οχυρού **_282**

Κραυγή κυνηγών **_304**

Ο ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΜΥΘΟΣ του *William Golding* **_337**

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ **_369**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

«Βλακώδες και ανιαρό. Ανούσιο». Αυτή ήταν η ετυμηγορία της αναγνώστριας χειρογράφων του εκδοτικού οίκου Faber and Faber για το μυθιστόρημα ενός άγνωστου καθηγητή με τίτλο *Strangers from Within*. Ο συγγραφέας επρόκειτο σύντομα να λάβει άλλη μια απορριπτική επιστολή – είχε ήδη επτά από εκδοτικούς οίκους και μία από έναν λογοτεχνικό πράκτορα.

Το χειρόγραφο, ωστόσο, ήταν γραφτό να διασωθεί από τη στοίβα με τα απορριφθέντα χάρη σε έναν νεαρό επιμελητή, τον Τσαρλς Μοντίθ. Ο Μοντίθ δεν βρήκε απλώς ενδιαφέρον το βιβλίο. Το βρήκε συναρπαστικό. Με τη δική του επιμονή, αποφασίστηκε τελικά να εκδοθεί το μυθιστόρημα – κρυφά από τον επικεφαλής επιμελητή του οίκου, τον Τ.Σ. Έλιοτ, ο οποίος ωστόσο αγάπησε το έργο, όταν το διάβασε. Με την καθοδήγηση του Μοντίθ, ο συγγραφέας άλλαξε πολλά πράγματα στην αφήγηση, περιορίσε τις θρησκευτικές αναζητήσεις ενός από τους ήρωές του και δέχτηκε τον νέο τίτλο που του πρότειναν.

Ο *Άρχοντας των Μυγών*, όπως ονομάστηκε το μυθιστόρημα, εκδόθηκε τελικά το 1954. Ο συγγραφέας του, το 1983, θα έπαιρνε το Νόμπελ Λογοτεχνίας. Και ο ενθουσιώδης,

διορατικός επιμελητής του θα έφτανε να διευθύνει τον Faber and Faber.

Ο *Άρχοντας των Μυγών* μεταφράστηκε από τότε σε περισσότερες από τριάντα γλώσσες, μεταφέρθηκε δύο φορές στον κινηματογράφο (μια τρίτη, ελεύθερη διασκευή του έγινε ταινία και στις Φιλιππίνες), διασκευάστηκε για το ραδιόφωνο και παίχτηκε αμέτρητες φορές σε σχολικές και επαγγελματικές σκηνές. Κατατάσσεται σταθερά στα εκατό καλύτερα βιβλία της αγγλόφωνης λογοτεχνίας, διδάσκεται στα σχολεία, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί αγαπημένο βιβλίο του κάθε άλλο παρά «σχολικού» Στίβεν Κινγκ, που ονόμασε Castle Rock την πόλη όπου διαδραματίζονται πολλά από τα έργα του. Έγινε ομώνυμο τραγούδι από τους Iron Maiden, αναφέρεται στο *You're Gonna Go Far, Kid* των The Offspring και στο *Justify the Thrill* των Blues Traveler, ενώ ένα του κεφάλαιο έδωσε το όνομά του στο *Shadows and Tall Trees* των U2.

Τι είναι αυτό που κρατάει ζωντανό ένα έργο που εκδόθηκε το 1954; Τι είναι αυτό που μας αφορά ακόμη σε ένα έργο που μιλάει για ένα τσούρμο Άγγλους πιτσιρικάδες σ' ένα έρημο νησί μετά τον πόλεμο;

Από την *Τρικυμία* του Σαίξπηρ μέχρι τον *Ροβινσώνα Κρούσο* του Ντάνιελ Ντεφόε και τον *Ναυαγό* με πρωταγωνιστή τον Τομ Χανκς, η ιδέα ενός ανθρώπου ή μιας ομάδας ανθρώπων που πρέπει να επιβιώσουν μόνοι τους στην ερημιά μάς ασκεί μια ακατανίκητη έλξη. Μια τυπική Ροβινσωνιάδα είναι και *Το Κοραλλένιο Νησί* του Ρ.Μ. Μπάλανταϊν, που αποτέλεσε την αρχική πηγή έμπνευσης για τον Γκόλντινγκ.

Η αναμέτρηση με τη φύση χτυπά μια ευαίσθητη χορδή κρυμμένη στον καθένα μας. Κι ύστερα, το ερημονήσι είναι

το ιδανικό σκηνικό μιας μικρής, ατομικής ή ολιγομελούς, Ουτοπίας. Μακριά από τον πολιτισμό, οι ναυαγοί μπορούν να ζήσουν ξανά ελεύθεροι. Μπορούν να ξαναφτιάξουν τον κόσμο από την αρχή.

Οι ναυαγοί σ' αυτές τις ιστορίες σώζονται σχεδόν πάντα. Η επιβίωσή τους εξαρτάται ακριβώς από την ικανότητά τους να ανακαλούν στοιχεία του πολιτισμού από τον οποίο προέρχονται – τεχνολογία, επιστημονικές γνώσεις, κοινωνική οργάνωση. Η σωτηρία τους δικαιώνει τον πολιτισμό τους, τους επιβραβεύει που τον αναπαρήγαγαν σωστά, διαφυλάσσοντας την ανθρώπινη υπόστασή τους.

Τι ακριβώς πηγαίνει στραβά, λοιπόν, και οι ανήλικοι ήρωες του Γκόλντινγκ δεν καταφέρνουν να μιμηθούν το φωτεινό παράδειγμα τόσων και τόσων ναυαγών πριν απ' αυτούς;

Θα ήταν παρήγορο αν μπορούσαμε να πούμε ότι φταίνει τα παιδιά για την κατάληξή τους. Ότι ο δάσκαλος Γκόλντινγκ αφήνει τους μικρούς του μαθητές ελεύθερους σ' ένα παρατεταμένο διάλειμμα για να διαπιστώσει αυτό που γνωρίζει ήδη, ότι χωρίς την επίβλεψη των ενηλίκων είναι καταδικασμένοι να κυλήσουν στην αγριότητα.

Ο εφιάλτης που στήνει ο Γκόλντινγκ, όμως, είναι πιο πολύπλοκος. Πηγάζει ακριβώς από το ότι τα παιδιά δεν κάνουν κάτι λάθος. Τα κάνουν όλα σωστά. Αναπαράγουν τον πολιτισμό από τον οποίο προέρχονται πιστά, ευσυνείδητα, πιστεύοντας στην αξία του και στη δύναμή του να τους σώσει. Και αποτυγχάνουν ακριβώς ως πολιτισμένοι, όχι ως άγριοι.

Κάθε σύστημα –κάθε προσπάθειά μας να ζήσουμε οργανωμένα, με κανόνες και αρχές– είναι καταδικασμένο από τον νόμο της εντροπίας, μοιάζει να λέει ο Γκόλντινγκ. Και

ο πολιτισμός ένα λεπτό τσόφλι που αργά ή γρήγορα ραγίζει, αφήνοντας το Κακό που κρύβουμε μέσα μας να θριαμβεύσει.

Ο Πίτερ Μπρουκ βασίστηκε σ' αυτό ακριβώς γυρίζοντας την πρώτη κινηματογραφική εκδοχή του βιβλίου, την περίοδο 1961-1963. Όλα τα παιδιά που παίζουν στην ταινία ήταν ερασιτέχνες που μεταφέρθηκαν στη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών τους στο Πουέρτο Ρίκο. Κανένα τους δεν είχε διαβάσει το βιβλίο, το σενάριο που τους δόθηκε ήταν στοιχειώδες. Οι σκηνές γυρίζονταν επιτόπου, αφού δινόταν στα παιδιά μια περιγραφή του τι πρέπει να κάνουν. Λίγο πολύ, το ίδιο το γύρισμα ήταν ένα πείραμα, στο οποίο ο Μπρουκ περίμενε τα παιδιά να «εξαγριωθούν» σταδιακά όπως οι χαρακτήρες που ενσάρκωναν, γυρίζοντας πάνω από εξήντα ώρες ενός ιδιότυπου «ντοκιμαντέρ», από το οποίο προέκυψε η τελική ταινία. Όταν ο δημοσιογράφος του *Life* Ρόμπερτ Γουάλας επισκέφθηκε το σεντ, μαζί με τις πολύ θετικές εντυπώσεις του ανέφερε και πως κάποια στιγμή είχαν βρει έναν από τους πιτσιρικάδες να διασκεδάζει ρίχνοντας ζωντανές σαύρες σε έναν ανεμιστήρα σε λειτουργία. «Νόμιζα πως άκουγα τον Γουίλιαμ Γκόλντινγκ, 6.500 χιλιόμετρα μακριά, στην Αγγλία, να πνίγεται από τα γέλια», έγραψε.

Θα ήταν υπέροχα ελπιδοφόρο αν μπορούσαμε να πούμε ότι το απαισιόδοξο, σκοτεινό μήνυμα του βιβλίου φαντάζει πλέον ξεπερασμένο – ένας ευρηματικός αλλά λίγο υπερβολικός μύθος, εύκολα εξηγήσιμος από το τραύμα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Είναι όμως έτσι; Σχεδόν εβδομήντα χρόνια μετά την έκδοσή του, Ο *Άρχοντας των Μυγών* δεν είναι πια τόσο σοκαριστικός: στην εποχή της συνεχούς καταγραφής της πραγματικότητας και της αστραπιαίας προβολής της σε

δισεκατομμύρια οθόνες, γνωρίζουμε πολύ καλά τι είμαστε ικανοί να κάνουμε ο ένας στον άλλο. Αλλά είναι ανησυχητικά επίκαιρος: οι χρεοκοπημένες ιδεολογίες, η παγκόσμια οικονομική κρίση, η καταστροφή του πλανήτη, η ραγδαία υποχώρηση της λογικής και οι ολοένα πιο έξαλλες, αλλοπρόσαλλες κραυγές του λαϊκισμού κάνουν το έργο να φαντάζει πιο κοντά στη δική μας εποχή παρά στα πρώτα χρόνια μετά τον πόλεμο.

Ο ίδιος ο Γκόλντινγκ, πάντως, δεν ήταν τόσο απαισιόδοξος για το μέλλον της ανθρωπότητας. «Οι κριτικοί», είπε στην ομιλία του κατά την τελετή της βράβεισής του με το Νόμπελ το 1983, «έψαχναν πάντα στα βιβλία μου να βρουν κάτι που να δείχνει απελπισία. Δεν το καταλαβαίνω. Εγώ δε νιώθω απελπισμένος». Και την ελπίδα, στην ίδια αυτή ομιλία, την εναπόθεσε στις λέξεις. Τις λέξεις που «μέσα από την αφοσίωση, την ικανότητα, το πάθος και την τύχη των συγγραφέων μπορούν να αποδειχτούν το πιο ισχυρό πράγμα στον κόσμο». «Ίσως», συνέχισε, «μέσα από τα βιβλία, τις ιστορίες, την ποίηση, τις διαλέξεις, εμείς που έχουμε το αφτί της ανθρωπότητας να μπορούμε να φέρουμε τον άνθρωπο λίγο πιο κοντά στην εύθραυστη ασφάλεια ενός κόσμου χωρίς πόλεμο και πιο προνοητικού».

Μπορούμε πάντα να ελπίζουμε ότι κάποια στιγμή θα πάψουμε να θρυμματίζουμε τα γυαλάκια του Πίγκι και την μπουρού, καθώς τρέχουμε να απαντήσουμε στο κάλεσμα των Τζακ αυτού του κόσμου. Ως τότε, Ο *Άρχοντας των Μυγών* θα ασκεί επάνω μας τη γοητεία της φρικτής αλήθειας του, θυμίζοντάς μας πως το Θηρίο είμαστε εμείς.

Βάννα Κατσαρού για τις Εκδόσεις Διόπτρα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ*

του Stephen King

Μεγάλωσα σε μια μικρή αγροτική κοινότητα της βόρειας Νέας Αγγλίας, όπου οι πιο πολλοί δρόμοι ήταν χωμάτινοι, οι αγελάδες περισσότερες από τους ανθρώπους, και ο χώρος που στέγαζε το δημοτικό και το γυμνάσιο μία και μοναδική αίθουσα, θερμαινόμενη με ξυλόσομπα. Τα άτακτα παιδιά δεν έπαιρναν αποβολές· έμεναν μετά το σχόλασμα είτε για να κόψουν ξύλα είτε για να ρίξουν ασβέστη στις τουαλέτες.

Φυσικά, δεν είχαμε κοινοτική βιβλιοθήκη, στο εγκαταλειμμένο πρεσβυτέριο των μεθοδιστών όμως, σε απόσταση μισού περίπου χιλιομέτρου από το σπίτι όπου μεγαλώναμε με τον αδελφό μου τον Ντέιβιντ, υπήρχε ένα δωμάτιο γεμάτο με στοιβαγμένα ως το ταβάνι βιβλία, στην πλειονότητά τους τόσο μουχλιασμένα ώστε είχαν φουσκώσει σε μέγεθος τηλεφωνικού καταλόγου. Ένα σεβαστό μέρος τους ήταν αγορίστικα βιβλία, του είδους που οι Βρετανοί εξάδελφοί μας

* Η εισαγωγή δημοσιεύτηκε στην επετειακή έκδοση για τα εκατό χρόνια από τη γέννηση του Γουίλιαμ Γκόλντινγκ (Faber and Faber, Λονδίνο, 2011).

αποκαλούν «συναρπαστικές περιπέτειες».* Ο Ντέιβιντ κι εγώ ήμασταν βιβλιοφάγοι, μια συνήθεια που πήραμε από τη μητέρα μας, και πέσαμε πάνω σ' αυτόν τον θησαυρό όπως θα έπεφταν δυο λιμασμένοι σε μια πιατέλα φορτωμένη με τηγανητό κοτόπουλο.

Υπήρχαν δεκάδες βιβλία με τον μεγαλοφυή μικρό εφευρέτη Τομ Σουίφτ (με τον αδελφό μου αστειευόμασταν λέγοντας ότι σίγουρα θα πέφταμε σε κάποιο με τίτλο «Ο Τομ Σουίφτ και η ηλεκτρική γιαγιά του»)· και σχεδόν άλλα τόσα μ' έναν Βρετανό ηρωικό πιλότο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ονόματι Ντέιβ Ντόσον (που «τρέλαινε» με τις ριψοκίνδυνες μανούβρες του την προπέλα του Spitfire του). Πολεμούσαμε τον κακό Σκόρπιον με τον Ντον Γουίνσλοου, ερευνούσαμε με τους Αδελφούς Χάρντι, περιπλανιόμασταν με τους Αδελφούς Ρόβερ.

Εντέλει –νομίζω περίπου την εποχή που έγινε πρόεδρος ο Τζ. Φ. Κένεντι–, αρχίσαμε να έχουμε την αίσθηση ότι κάτι έλειπε. Οι ιστορίες που διαβάζαμε ήταν αρκετά συναρπαστικές, παρ' όλα αυτά είχαν κάτι... περίεργο. Ίσως ένα μέρος αυτής της αίσθησης οφειλόταν στο ότι οι περισσότερες δραματίζονταν την εποχή του 1920 και του 1930, δεκαετίες προτού γεννηθούμε ο Ντέιβιντ κι εγώ, το σημαντικότερο όμως δεν ήταν αυτό. Πολύ απλά, κάτι σ' αυτά τα βιβλία ήταν λάθος. Οι νεαροί ήρωές τους ήταν λάθος.

Μπορεί η πόλη μας να μην είχε βιβλιοθήκη, τη δεκαετία του 1960 όμως η βιβλιοθήκη άρχισε να έρχεται σ' εμάς. Μία φορά τον μήνα, ένα πράσινο φορτηγό κατέφθανε αγκομαχώντας

* Ripping yarns στο πρωτότυπο. (Σ.τ.Μ.)

και πάρκαρε μπροστά στο μικροσκοπικό σχολείο μας. Στη μια πλευρά του, με μεγάλα χρυσά γράμματα, έγραφε ΚΙΝΗΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΜΕΪΝ. Η οδηγός-βιβλιοθηκάριος ήταν μια ψωμωμένη κυρία που αγαπούσε τα παιδιά σχεδόν όσο και τα βιβλία, και ήταν πάντα πρόθυμη για αναγνωστικές προτάσεις. Μια μέρα, αφού είχα περάσει είκοσι λεπτά βγάζοντας βιβλία από το ράφι με τη σήμανση ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΙ ΕΦΗΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ και ξαναβάζοντάς τα στη θέση τους, με ρώτησε τι είδους βιβλίο έψαχνα.

Το σκέφτηκα, κι έπειτα της έκανα μια ερώτηση –ίσως κατά τύχη, ίσως από θεϊκή παρέμβαση– που έμελλε να ξεκλειδώσει όλη την υπόλοιπη ζωή μου. «Έχετε τίποτα ιστορίες με παιδιά όπως είναι στ’ αλήθεια;»

Το σκέφτηκε, κι έπειτα πήγε στο τμήμα της κινητής βιβλιοθήκης με τη σήμανση ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΕΝΗΛΙΚΩΝ κι έβγαλε από το ράφι έναν λεπτό, σκληρόδετο τόμο. «Δοκίμασε αυτό, Στίβι», μου είπε. «Κι αν σε ρωτήσει κανείς, πες του ότι το βρήκες μόνος σου. Αλλιώς, μπορεί να μπλέξω».

Το βιβλίο, βέβαια, ήταν αυτό που ετοιμάζεστε να ξαναδιαβάσετε ή ίσως (τυχεροί!) να βιώσετε την ανάγνωσή του για πρώτη φορά.

Φανταστείτε την έκπληξή μου (η λέξη σοκ ίσως είναι πιο ακριβής) όταν, μισό αιώνα έπειτα από εκείνη την επίσκεψη στο φορτηγό της Κινητής Βιβλιοθήκης που ήταν παρκαρισμένο στη σκονισμένη αυλόπορτα του σχολείου Methodist Corners, κατέβασα στον υπολογιστή μου την ηχητική εκδοχή του *Άρχοντα των Μυγών* και άκουσα τον Γουίλιαμ Γκόλντινγκ να διατυπώνει, στη γοητευτικά χαλαρή εισαγωγή της εκπληκτικής ανάγνωσής του, ακριβώς αυτό που μ’ έτρωγε τόσα

χρόνια. «Μια μέρα καθόμουν στη μια μεριά του τζακιού, και η γυναίκα μου καθόταν στην άλλη, και ξαφνικά της είπα: “Δεν θα ήταν καλή ιδέα να γράψω μια ιστορία για μερικά αγόρια σε ένα νησί, δείχνοντας πώς θα φέρονταν στ’ αλήθεια, όπως τα πραγματικά αγόρια δηλαδή, κι όχι όπως οι άγιοι που συνήθως είναι στα παιδικά βιβλία;”. Κι εκείνη είπε: “Πρώτης τάξεως ιδέα! Γράψ’ την!”. Οπότε κι εγώ την έγραψα».

Είχα ξαναδιαβάσει μυθιστορήματα ενηλίκων, ή αυτά που τέλος πάντων περνούσαν για τέτοια (εκτός από Τομ Σουίφτ, στο δωμάτιο του πρεσβυτέρου με τα νοτισμένα από την υγρασία βιβλία κυκλοφορούσαν μπόλικι Πουαρό και Μις Μαρπλ), τίποτα όμως που να έχει γραφτεί για ενήλικες και να έχει θέμα τα παιδιά. Έτσι, ήμουν απροετοίμαστος γι’ αυτό που βρήκα ανάμεσα στο εξώφυλλο και το οπισθόφυλλο του *Άρχοντα των Μυγών*: την τέλεια κατανόηση του είδους των πλασμάτων που εγώ κι οι φίλοι μου ήμασταν στην ηλικία των δώδεκα δεκατριών ετών, ανέγγιχτη από τα συνηθισμένα φρου φρου κι αρώματα. Μπορούσαμε να είμαστε καλοί; Ναι. Μπορούσαμε να είμαστε συμπονετικοί; Και πάλι ναι. Μπορούσαμε, μέσα σε μια στιγμή, να γίνουμε μικρά τέρατα; Α, ναι, μπορούσαμε. Και γινόμασταν. Τουλάχιστον δυο φορές την ημέρα και πολύ συχνότερα στη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών, όταν μας άφηναν κατά κανόνα ανεπιτήρητους.

Ο Γκόλντινγκ ανέδειξε αυτή τη σκληρόπετση πλευρά της αγορίστικης παιδικής ηλικίας σε μια ιστορία περιπέτειας και κλιμακούμενης αγωνίας. Στο δωδεκάχρονο αγόρι που ήμουν τότε, η ιδέα να τριγυρίζεις σ’ ένα ακατοίκητο τροπικό νησί χωρίς γονική επιτήρηση φάνηκε στην αρχή λυτρωτική, σχεδόν θεϊκή. Όταν έφτασα στην εξαφάνιση του αγοριού με το εκ

γενετής σημάδι στο πρόσωπο (του πρώτου «σπόρου» που είχε επισημάνει την πιθανότητα ύπαρξης ενός θηρίου στο νησί), η απελευθερωτική αίσθησή μου αμαυρώθηκε από ανησυχία. Κι όταν είδα τον πολύ άρρωστο –και ίσως ενορατικό– Σάιμον να έρχεται αντιμέτωπος με το καταφαγωμένο από τις μύγες, καρφωμένο σε ραβδί κεφάλι της γουρούνας, τότε πια τρομοκρατήθηκα. «Τα μισόκλειστα μάτια της γουρουνοκεφαλής ήταν σκοτεινιασμένα από τον άπειρο κυνισμό της ενήλικης ζωής», γράφει ο Γκόλντινγκ. «Διαβεβαίωναν τον Σάιμον ότι τα πάντα ήταν μια άσχημη υπόθεση». Αυτή η φράση μού μίλησε τότε, κι εξακολουθεί να μου μιλάει σήμερα, τόσα χρόνια αργότερα. Τη χρησιμοποίησα ως επιγράμμα στο βιβλίο μου *Καρδιές στην Ατλαντίδα και άλλα διηγήματα*.

Τούτη η εισαγωγή είναι το άκρως αντίθετο της ακαδημαϊκής, γιατί η πρώτη μου ανάγνωση του *Άρχοντα των Μυγών* δεν είχε τίποτα το ακαδημαϊκό, ούτε έγινε με κριτικό μάτι. Απ' όσο μπορώ να θυμηθώ, ήταν για μένα το πρώτο βιβλίο με χέρια – δυνατά χέρια, που έβγαιναν απ' τις σελίδες και με άρπαζαν απ' τον λαιμό. «Αυτό εδώ δεν είναι διασκέδαση», μου έλεγαν, «είναι θέμα ζωής και θανάτου».

Ο *Άρχοντας* δεν είχε καμία σχέση με τα αγορίστικα βιβλία του πρεσβυτέρου· για την ακρίβεια, καθιστούσε αυτά τα βιβλία παρωχημένα. Στα βιβλία του πρεσβυτέρου, οι Αδελφοί Χάρντι μπορεί να κατέληγαν κάποια στιγμή δεμένοι, ήξερες όμως ότι στο τέλος θα ελευθερώνονταν. Ένα γερμανικό Messerschmitt μπορεί να έπαιρνε στο κυνήγι το καταδιωκτικό του Ντέιβ Ντόσον, ήξερες όμως ότι ο Ντέιβ θα ξέφευγε (αναμφίβολα «τρελαίνοντας» με τις ριψοκίνδυνες μανούβρες του την προπέλα του Spitfire του). Όταν έφτασα στις

τελευταίες εβδομήντα σελίδες του *Άρχοντα των Μυγών*, είχα πλέον καταλάβει όχι μόνο ότι κάποια από τα παιδιά μπορεί να πέθαιναν, αλλά και ότι κάποια θα πέθαιναν. Ήταν αναπόφευκτο. Απλώς ήλπιζα να μην είναι ο Ραλφ, με τον οποίο είχα ταυτιστεί τόσο πολύ ώστε να γυρίζω τις σελίδες λουσμένος σε κρύο ιδρώτα. Δεν χρειαζόμουν κανέναν δάσκαλο για να μου πει ότι ο Ραλφ ενσάρκωνε τις αξίες του πολιτισμού και ότι η στροφή του Τζακ στην αγριότητα και στην αιματοθυσία αντιπροσώπευε την ευκολία με την οποία αυτές οι αξίες μπορούσαν να εκπέσουν· ήταν προφανές ακόμα και σ' ένα παιδί. Ειδικά σ' ένα παιδί που είχε υπάρξει αυτόπτης μάρτυρας (και είχε συμμετάσχει) σε πολλές πράξεις χαλαρού τραμπουκισμού στην αυλή του σχολείου. Η πεποίθησή μου στην παρέμβαση της τελευταίας στιγμής από τον ενήλικο κόσμο ήταν πανίσχυρη, αν και ο τρόπος με τον οποίο ο αξιωματικός του ναυτικού αντιμετώπισε τους ετερόκλητους επιζήσαντες, αυτή η αδιάφορη, χωρίς πολλή σκέψη απαξίωσή του, μ' έκανε να θυμώσω. («...θα περίμενα ότι ως Βρετανοί που είστε... θα τα καταφέρνατε καλύτερα...»)

Έμεινα θυμωμένος μ' αυτό μέχρι να θυμηθώ –ήταν εβδομάδες αργότερα, αλλά εξακολουθούσα να σκέφτομαι καθημερινά το βιβλίο– ότι τ' αγόρια δεν είχαν βρεθεί στο νησί με τη θέλησή τους, αλλά επειδή ένα τσούρμο ανόητων είχε ξεκινήσει πυρηνικό πόλεμο. Και χρόνια αργότερα (όταν πια βρισκόμουν στην τέταρτη ή πέμπτη ανάγνωση του *Άρχοντα*) έπεσα πάνω σε μια έκδοση με έναν επίλογο του Γκόλντινγκ. Σ' αυτόν, ο Γκόλντινγκ έλεγε (σε δική μου παράφραση): «Οι ενήλικες σώζουν τα παιδιά... ποιος όμως θα σώσει τους ενήλικες;».

Για μένα, *Ο Άρχοντας των Μυγών* ανέκαθεν αντιπροσώπευε

τον λόγο ύπαρξης των μυθιστορημάτων, και τον λόγο επίσης που τα καθιστά αναντικατάστατα. Πρέπει να περιμένουμε ότι θα ψυχαγωγηθούμε διαβάζοντας μια επινοημένη ιστορία; Φυσικά. Ένα προϊόν φαντασίας που δεν ψυχαγωγεί είναι πράγματι ένα πολύ ανεπαρκές προϊόν. Χρειάζονται όμως κι άλλα πράγματα. Ένα πετυχημένο μυθιστόρημα πρέπει να καταργεί τη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στον συγγραφέα και τον αναγνώστη, ώστε οι δύο να μπορούν να ενωθούν. Όταν συμβαίνει αυτό, το μυθιστόρημα γίνεται μέρος της ζωής – το κυρίως πιάτο, όχι το επιδόρπιο. Ένα πετυχημένο μυθιστόρημα πρέπει να διακόπτει τη ζωή του αναγνώστη ή της αναγνώστριας, να τους κάνει να χάνουν ραντεβού, να παραλείπουν γεύματα, να ξεχνάνε να βγάλουν τον σκύλο βόλτα. Στα εξαιρετικά μυθιστορήματα, η φαντασία του συγγραφέα γίνεται η πραγματικότητα του αναγνώστη. Δάμπει, πυρακτωμένη και μαινόμενη. Ασπάζομαι αυτές τις ιδέες εδώ και πολλά χρόνια, για το μεγαλύτερο μέρος της συγγραφικής ζωής μου, και όχι χωρίς επίκριση. Αν ένα μυθιστόρημα ερεθίζει μόνο το συναίσθημα και τη φαντασία, λένε οι πιο δυνατές από αυτές τις επικρίσεις, τότε η κριτική ανάλυση πάει περίπατο και κάθε συζήτηση για το βιβλίο είναι μάταιη.

Συμφωνώ ότι το «με ταρακούνησε» δεν είναι η κατάλληλη κριτική προσέγγιση στη συζήτηση ενός μυθιστορήματος (ή διηγήματος ή ποιήματος) που γίνεται στο πλαίσιο ενός φιλολογικού μαθήματος, θα υποστήριζα όμως ότι, παρ' όλα αυτά, είναι η ζωντανή, πάλλουσα καρδιά της λογοτεχνίας. Το «με ταρακούνησε» δεν είναι ακριβώς αυτό που κάθε αναγνώστης θα ήθελε να πει όταν κλείνει ένα βιβλίο; Και δεν είναι

ακριβώς αυτό που κάθε συγγραφέας θα ήθελε να προσφέρει στους αναγνώστες του;

Ούτε η πηγαία, συναισθηματική αντίδραση σ' ένα βιβλίο αποκλείει την κριτική ανάλυση. Τελείωσα το δεύτερο μισό του *Άρχοντα των Μυγών* μέσα σ' ένα μεσημέρι, με τα μάτια μου γουρλωμένα, την καρδιά μου να βροντοχτυπάει, χωρίς να σκέφτομαι, απλώς εισπνέοντας. Έκτοτε, όμως, επί πενήντα και πλέον χρόνια, δεν έπαψα ποτέ να σκέφτομαι το βιβλίο. Ο χρυσός κανόνας μου –ο οποίος διαμορφώθηκε σε μεγάλο βαθμό από τον *Άρχοντα των Μυγών*–, τόσο ως συγγραφέα όσο και ως αναγνώστη, είναι: «Πρώτα νιώσε το κι έπειτα σκέψου το». Ανάλυσέ το όσο θέλεις, πρώτα όμως ζήσε την εμπειρία.

Δεν παύω να σκέφτομαι, ξανά και ξανά, αυτό που είπε ο Γκόλντινγκ: «Δεν θα ήταν καλή ιδέα να γράψω μια ιστορία για μερικά αγόρια σε ένα νησί, δείχνοντας πώς θα φέρονταν στ' αλήθεια;»

Ήταν μια καλή ιδέα. Μια πολύ καλή ιδέα, η οποία παρήγαγε ένα πολύ καλό μυθιστόρημα, ένα διαχρονικό βιβλίο που εξακολουθεί να προσφέρει τροφή για σκέψη και να είναι εξίσου σημαντικό σήμερα όσο και όταν εκδόθηκε, το 1954.

Ο ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΤΩΝ ΜΥΓΩΝ

Για
ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑ

Ο ήχος της μπουρούς

Το ξανθό αγόρι διήνυσε γλιστρώντας τα τελευταία λίγα μέτρα βράχου κι άρχισε να προχωρά προς τη λιμνοθάλασσα. Αν και είχε βγάλει το σχολικό πουλόβερ του και τώρα το έσερνε από το ένα χέρι, το γκρίζο πουκάμισό του κολλούσε πάνω του, το ίδιο και τα μαλλιά στο μέτωπό του. Παντού γύρω του, η μακριά αυλακιά που είχε σκάψει σαν ουλή στο σώμα της ζούγκλας το αεροπλάνο έβραζε σαν καμίνι. Το αγόρι σκαρφάλωνε με δυσκολία ανοίγοντας δρόμο ανάμεσα στ' αναρριχώμενα και τους σπασμένους κορμούς όταν ένα πουλί, μια κιτρινοκόκκινη οπτασία, απογειώθηκε σαν βολίδα, βγάζοντας μια φωνή ίδια με κραυγή μάγισσας· μια άλλη φωνή την ακολούθησε.

«Ει!» είπε η άλλη φωνή, «περίμενε λίγο!».

Οι θάμνοι στη μια πλευρά της αυλακιάς ταρακουνήθηκαν κι ένα πλήθος βροχοσταλίδες έπεσαν στο χώμα με ρυθμικούς χτύπους.

«Περίμενε μισό λεπτό», είπε η φωνή, «μάγκωσα».

Το ξανθό αγόρι σταμάτησε κι ανέβασε ασυναίσθητα τις κάλτσες του, με μια κίνηση που έκανε προς στιγμινή τη ζούγκλα να θυμίσει περίχωρα του Λονδίνου.

Η φωνή ξαναμίλησε.

«Βήμα δεν μπορώ να κάνω με όλ' αυτά τ' αναρριχώμενα».

Ο κάτοχος της φωνής βγήκε πισωπατώντας από τους θάμνους, με τα μικρά κλαδιά να γδέρνουν το γλιτσιασμένο αντιανεμικό του. Η γυμνή σάρκα στο πίσω μέρος των γονάτων του ήταν στρουμπουλή, γρατζουνισμένη και κατατρυπημένη από αγκάθια. Το αγόρι έσκυψε, έβγαλε προσεκτικά τ' αγκάθια, κι έκανε μεταβολή. Ήταν πιο κοντό από το άλλο, το ξανθό, και πολύ παχύ. Προχώρησε με προσοχή, αναζητώντας στέρεο έδαφος για τα πατήματά του, κι έπειτα κοίταξε προς τα πάνω μέσα από γυαλιά με χοντρούς φακούς.

«Πού είναι αυτός με το μεγάφωνο;»

Το ξανθό αγόρι κούνησε πέρα δώθε το κεφάλι.

«Σε νησί είμαστε. Τουλάχιστον, νομίζω ότι είναι νησί. Αυτό εκεί έξω, στη θάλασσα, είναι ύφαλος. Ίσως να μην υπάρχουν πουθενά μεγάλοι».

Ο χοντρός φάνηκε ξαφνιασμένος.

«Μα αφού ήταν κι εκείνος ο πιλότος. Αλλά όχι στην καμπίνα. Ήταν μπροστά, στο πιλοτήριο».

Ο ξανθός κοίταζε τον ύφαλο με στενεμένα μάτια.

«Όλα τ' άλλα παιδιά», συνέχισε το χοντρό αγόρι. «Κάποια πρέπει να βγήκαν από κει μέσα. Δεν μπορεί να μη βγήκαν, έτσι δεν είναι;»

Παριστάνοντας ότι δεν ανησυχούσε, ο ξανθός άρχισε να προχωρεί προς το νερό. Προσπαθούσε να φαίνεται χαλαρός

και συνάμα όχι υπερβολικά αδιάφορος, ο χοντρός όμως έσπευσε να τον ακολουθήσει.

«Δεν υπάρχουν καθόλου μεγάλοι;»

«Έτσι νομίζω.»

Αυτό ο ξανθός το είπε με σοβαρότητα· έπειτα όμως η αγαλλίαση της εκπληρωμένης φιλοδοξίας τον κατέκλυσε. Στάθηκε στο μέσον της αυλακιάς, έκανε μια κατακόρυφο κι έσκασε ένα χαμόγελο στον αναποδογυρισμένο χοντρό.

«Καθόλου μεγάλοι!»

Το χοντρό αγόρι σκέφτηκε για μια στιγμή. «Εκείνος ο πιλότος».

Ο ξανθός άφησε τα πόδια του να πατήσουν και κάθισε στο χώμα που άχνιζε.

«Πρέπει να ξανάφυγε όταν μας έριξε. Δεν μπορούσε να προσγειωθεί εδώ. Όχι με τις ρόδες τουλάχιστον».

«Δεχτήκαμε επίθεση!»

«Πού θα πάει, θα γυρίσει».

Ο χοντρός κούνησε αρνητικά το κεφάλι.

«Όταν πέφταμε, κοίταξα έξω από ένα από κείνα τα παράθυρα. Είδα το άλλο κομμάτι του αεροπλάνου. Έβγαιναν φλόγες από μέσα».

Κοίταξε την αυλακιά απ' τη μια άκρη ως την άλλη.

«Και να τι έκανε το αεροπλάνο».

Το ξανθό αγόρι άπλωσε το χέρι κι άγγιξε την πριονωτή, κοφτερή άκρη ενός κορμού. Για μια στιγμή, το ενδιαφέρον του φάνηκε να αναζωπυρώνεται.

«Και πού πήγε;» ρώτησε. «Πού είναι τώρα;»

«Η καταιγίδα πρέπει να το παρέσυρε στη θάλασσα. Με τόσους κορμούς που έπεφταν απ' όλες τις μεριές, μια χαρά

ασφαλής ήταν η άτρακτος. Πρέπει να είχαν μείνει παιδιά μέσα».

Δίστασε για μια στιγμή, κι έπειτα ξαναμίλησε.

«Πώς σε λένε;»

«Ραλφ».

Ο χοντρός περίμενε από τον ξανθό να του ανταποδώσει την αβροφροσύνη και να τον ρωτήσει το δικό του όνομα, εκείνος όμως δεν το έκανε· ο Ραλφ χαμογέλασε αόριστα, σηκώθηκε και ξανάρχισε να προχωρεί προς τη λιμνοθάλασσα. Ο χοντρός τον ακολούθησε, σταθερά δίπλα του.

«Υποθέτω ότι είναι κι άλλοι πολλοί από μας σκορπισμένοι τριγύρω. Δεν είδες κανέναν, ε;»

Ο Ραλφ κούνησε αρνητικά το κεφάλι και επιτάχυνε το βήμα του. Δεν άργησε όμως να σκοντάψει σ' ένα πεσμένο κλαδί και να πέσει μ' έναν γδούπο μπρούμυτα στο χώμα.

Ο χοντρός έμεινε δίπλα του όρθιος, βαριανασαίνοντας.

«Η θεία μου μου λέει να μην τρέχω», εξήγησε, «επειδή έχω άσθμα».

«Άζ-μα;»

«Αυτό. Μου κόβεται η ανάσα. Ήμουν ο μοναδικός στο σχολείο μας που είχε άσθμα», είπε το χοντρό αγόρι, όχι χωρίς μια κάποια περηφάνια. «Και φοράω γυαλιά από τριών χρονών».

Τα έβγαλε, τέντωσε το χέρι του για να τα δείξει στον Ραλφ, ανοιγοκλείνοντας τα μάτια και χαμογελώντας, κι ύστερα άρχισε να τα σκουπίζει πάνω στο λερό αντιανεμικό του. Μια έκφραση πόνου και συγκέντρωσης αλλοίωσε τις ωχρές καμπύλες του προσώπου του. Σκούπισε τον ιδρώτα στα μάγουλά του, πασαλείβοντας τη βρομιά, και στερέωσε στα γρήγορα τα γυαλιά στη μύτη του.

«Εκείνα τα ρημάδια τα φρούτα».

Έριξε μια ματιά στην περίμετρο της αυλακιάς.

«Εκείνα τα φρούτα», ξαναείπε. «Υποθέτω...»

Φόρεσε κανονικά τα γυαλιά του, απομακρύνθηκε από τον Ραλφ, και κουκούβισε μέσα στην μπλεγμένη βλάστηση.

«Ερχομαι σ' ένα λεπτό...»

Ο Ραλφ ξεμπλέχτηκε με προσοχή και ξεγλίστρησε τρυπώνοντας ανάμεσα στα κλαδιά. Δευτερόλεπτα αργότερα, τα βογκητά του χοντρού ήταν πίσω του κι εκείνος προχωρούσε βιαστικά προς το παραπέτασμα που εξακολουθούσε να τον χωρίζει από τη λιμνοθάλασσα. Πέρασε πάνω από έναν κορμό και βγήκε από τη ζούγκλα.

Η ακτή είχε φτέρωμα από φοίνικες. Τα δέντρα ορθώνονταν ή έγερναν ή ξάπλωναν κόντρα στο φως και οι πράσινες βεντάλιες των φτερών τους άνοιγαν τριάντα μέτρα ψηλά. Το έδαφος από κάτω τους ήταν ένα πρανές καλυμμένο από τραχύ χορτάρι, ξηλωμένο παντού από τον βομβαρδισμό των πεσμένων δέντρων, σπαρμένο με σάπιες καρύδες και νεαρούς φοίνικες. Πίσω από το πρανές εκτεινόταν το δάσος και η ανοιχτωσιά της αυλακιάς. Ο Ραλφ στάθηκε με το ένα χέρι στηριγμένο σ' έναν γκρίζο κορμό, και στένεψε τα μάτια του κόντρα στη μαρμαρυγή του νερού. Εκεί έξω, γύρω στο ένα με ενάμισι χιλιόμετρο απόσταση, το σβέλτο κύμα άσπριζε σκάζοντας σ' έναν κοραλλιογενή ύφαλο, και πέρα απ' αυτόν η ανοιχτή θάλασσα ήταν μπλε. Μέσα στην ακανόνιστη καμπύλη του υφάλου, η λιμνοθάλασσα ακινητούσε σαν ορεινή λίμνη –γαλάζιο όλων των αποχρώσεων και σκιερό πράσινο και μαβί. Η παραλία ανάμεσα στη συστοιχία των φοινικόδεντρων και το νερό ήταν ένα λεπτό τόξο, φαινομενικά ατελείωτο, αφού

στ' αριστερά του Ραλφ η προοπτική των φοινικόδεντρων και της ακτής και του νερού χανόταν στο άπειρο· και πανταχού παρούσα, σχεδόν αόρατη, ήταν η τρομερή ζέστη.

Κατέβηκε μ' ένα σάλτο απ' το πρανές. Η άμμος σκέπασε σε παχιά στρώση τα μαύρα παπούτσια του και η κάψα τον χτύπησε. Ένωσε βαριά πάνω του τα ρούχα, πέταξε με μανία τα παπούτσια του και ξεκόλλησε απ' τα πόδια του τις κάλτσες του, τραβώντας τες απότομα απ' τα λάστιχα. Έπειτα ξαναπήδηξε στο πρανές, έβγαλε το πουκάμισό του και στάθηκε ανάμεσα στις καρύδες που θύμιζαν νεκροκεφαλές, με τις πράσινες σκιές απ' τα φοινικόδεντρα και το δάσος να γλιστράνε πάνω στο δέρμα του. Έλυσε την οφιοειδή αγκράφα της ζώνης του, πέταξε από πάνω του το παντελόνι και το εσώρουχό του κι έμεινε να στέκει εκεί γυμνός, κοιτάζοντας την εκτυφλωτική ακτή και το νερό.

Ήταν αρκετά μεγάλος πια, δώδεκα χρονών και κάτι μηνών, για να έχει χάσει τη φουσκωτή κοιλίτσα της παιδικής ηλικίας· και ταυτόχρονα αρκετά μικρός ακόμη για την αγαρμποσύνη της εφηβείας. Ήταν φανερό ότι με τέτοιους φαρδιούς και δυνατούς ώμους θα μπορούσε μια μέρα να γίνει πυγμαχός, η ηπιότητα των χειλιών και των ματιών του όμως πιστοποιούσε πως του έλειπε η κακοβουλία. Χτύπησε μαλακά τον κορμό· και, αναγκασμένος εντέλει να πιστέψει ότι το νησί ήταν πραγματικό, γέλασε ενθουσιασμένος και ξανάκανε μια κατακόρυφο. Κατέβηκε μαλακά στα πόδια του, πήδηξε κάτω, στην παραλία, γονάτισε, κι έλουσε με δυο χουφτιές άμμο το στέρνο του. Έπειτα κάθισε και κοίταξε το νερό με λαμπερά, όλο έξαψη μάτια.

«Ραλφ...»

Το χοντρό αγόρι κατέβηκε γλιστρώντας το πρανές και κάθισε με προσοχή στην άκρη του.

«Συγγνώμη που άργησα τόσο. Εκείνα τα ρημάδια τα φρούτα...»

Σκούπισε τα γυαλιά του και τα στερέωσε στη ράχη της μικρής, στρογγυλής μύτης του, εκεί όπου ο σκελετός είχε αφήσει ένα βαθύ, ροζ αποτύπωμα σε σχήμα ανάποδου νι. Μέτρησε με το βλέμμα το χρυσαφένιο σώμα του Ραλφ κι έπειτα, χαμηλώνοντας τα μάτια, τα δικά του ρούχα. Έπιασε την άκρη του φερμουάρ που εκτεινόταν κατά μήκος του στέρνου του.

«Η θεία μου...»

Κατέβασε αποφασιστικά το φερμουάρ κι έβγαλε το αντιανεμικό περνώντας το απ' το κεφάλι.

«Ορίστε!»

Ο Ραλφ του έριξε μια λοξή ματιά και δεν μίλησε.

«Υποθέτω ότι θα πρέπει να μάθουμε τα ονόματα των άλλων», είπε ο χοντρός, «και να φτιάξουμε έναν κατάλογο. Καλό θα ήταν να κάνουμε μια συνέλευση».

Ο Ραλφ δεν το 'πιασε, κι έτσι ο χοντρός αναγκάστηκε να συνεχίσει.

«Δεν με νοιάζει πώς θα με φωνάζουν», είπε εμπιστευτικά, «αρκεί να μη με λένε όπως στο σχολείο».

Ο Ραλφ έδειξε ένα κάποιο ενδιαφέρον.

«Πώς, δηλαδή;»

Ο χοντρός έριξε μια ματιά πίσω του κι έπειτα έγειρε προς τον Ραλφ.

«Με φώναζαν Πίγκι*», ψιθύρισε.

* Piggy: γουρουνάκι. (Σ.τ.Μ.)

Τσιρίζοντας απ' τα γέλια, ο Ραλφ πετάχτηκε πάνω.

«Πίγκι! Πίγκι!»

«Ραλφ – σε παρακαλώ!»

Ο Πίγκι έσφιξε ανήσυχος τα χέρια.

«Είπα ότι δεν θέλω να...»

«Πίγκι! Πίγκι!»

Ο Ραλφ έτρεξε χορεύοντας στον καυτό αέρα της παραλίας κι ύστερα επέστρεψε σαν μαχητικό αεροπλάνο, με τα φτερά του λυγισμένα αεροδυναμικά προς τα πίσω, και γάζωσε με το οπλοπολυβόλο του τον Πίγκι.

«Τ-ρ-ρ-ρ-ρτ!»

Με μια βουτιά στην άμμο, προσγειώθηκε στα πόδια του χοντρού κι έμεινε να γελάει πεσμένος εκεί.

«Πίγκι!»

Ο Πίγκι έσκασε ένα αβέβαιο χαμόγελο, ευχαριστημένος άθελά του ακόμα και μ' αυτή την ελάχιστη αναγνώριση.

«Φτάνει να μην το πεις στους άλλους...»

Από την άμμο, ο Ραλφ χασκογέλασε. Εκείνο το ύφος πόνου και συγκέντρωσης επέστρεψε στο πρόσωπο του Πίγκι.

«Έρχομαι αμέσως».

Ξαναμπήκε βιαστικά στο δάσος. Ο Ραλφ σηκώθηκε κι έτρεξε προς τα δεξιά.

Εδώ η ακτή διακοπτόταν απότομα από το τετράγωνο μοτίβο του τοπίου· μια μεγάλη φυσική εξέδρα καμωμένη από ροζ γρανίτη ορθωνόταν αδιάλλακτα μέσα από το δάσος και το πρανές και την άμμο και τη λιμνοθάλασσα, για να φτιάξει ένα υπερυψωμένο πλάτωμα γύρω στο ένα μέτρο ψηλό. Το πάνω μέρος του ήταν καλυμμένο από μια λεπτή στρώση χώματος και τραχιάς χλόης, και σκιασμένο από νεαρούς

φοίνικες. Το χώμα δεν ήταν αρκετό για ν' αναπτυχθούν, κι έτσι, όταν έφταναν σε ύψος πέντε περίπου μέτρων, τα δέντρα έπεφταν και ξεραίνονταν, δημιουργώντας ένα πλέγμα από κορμούς, πολύ βολικό για να κάθεται. Όσα φοινικόδεντρα ήταν ακόμη όρθια έφτιαχναν μια πράσινη στέγη, καλυμμένη στη μέσα μεριά της απ' το τρεμάμενο, αραιό δίκτυο των αντανάκλασεων της λιμνοθάλασσας. Ο Ραλφ σκαρφάλωσε στο πλάτωμα, παρατήρησε τη δροσιά και τη σκιά, έκλεισε το ένα μάτι, και κατέληξε ότι οι σκιές στο σώμα του ήταν στ' αλήθεια πράσινες. Έπειτα προχώρησε προς τη θαλασσινή μεριά του πλατώματος και στάθηκε στην άκρη, κοιτάζοντας το νερό από κάτω. Ήταν διάφανο ως τον πάτο και φωτεινό από την πλούσια ανθοφορία σε τροπικά φύκια και κοράλλια. Ένα κοπάδι μικροσκοπικά ψάρια έτρεχαν λαμπυρίζοντας εδώ κι εκεί. Ο Ραλφ μονολόγησε, σαλπίζοντας τον χαρμόσυνο ήχο του ενθουσιασμού.

«Γιουχούου!»

Πίσω απ' το πλάτωμα, περίμενε κι άλλη μαγεία. Κάποια θεϊκή παρέμβαση –ένας τυφώνας ίσως, ή η καταιγίδα που είχε συνοδεύσει τη δική του άφιξη εδώ– είχε φέρει άμμο στη λιμνοθάλασσα, δημιουργώντας στην ακτή μια μακρουλή και βαθιά φυσική πισίνα, μ' ένα ψηλό πεζούλι από ροζ γρανίτη στην πέρα άκρη της. Ο Ραλφ είχε ξεγελαστεί κι άλλη φορά από την εντύπωση του μεγάλου βάθους σε τέτοιες παραθαλάσσιες πισίνες, κι έτσι πλησίασε σ' αυτήν εδώ έτοιμος ν' απογοητευτεί. Το νησί όμως φάνηκε κι εδώ αντάξιο των προσδοκιών, και η εκπληκτική πισίνα, που ολοφάνερα δεχόταν εισβολή από τη θάλασσα μόνο στη διάρκεια της πλημμυρίδας, είχε τόσο μεγάλο βάθος στη μια άκρη της, ώστε τα νερά να είναι σκουροπράσινα.

Ο Ραλφ επιθεώρησε με προσοχή και τα τριάντα μέτρα της κι έπειτα βούτηξε μέσα. Το νερό ήταν πιο ζεστό κι από το αίμα του, κι ένιωσε σαν να κολυμπούσε σ' ένα τεράστιο λουτρό.

Ο Πίγκι επανεμφανίστηκε, κάθισε στο βραχώδες πεζούλι και παρακολούθησε με ζήλια το πράσινο και άσπρο σώμα του Ραλφ.

«Καλά κολυμπάς».

«Πίγκι».

Ο Πίγκι έβγαλε τα παπούτσια και τις κάλτσες του, τα τακτοποίησε δίπλα του στο πεζούλι και δοκίμασε το νερό με το μεγάλο δάχτυλο του ποδιού του.

«Είναι ζεστό!»

«Τι περίμενες;»

«Δεν περίμενα τίποτα. Η θεία μου...»

«Χεστήκαμε για τη θεία σου!»

Ο Ραλφ καταδύθηκε με μια βουτιά και κολύμπησε κάτω από την επιφάνεια του νερού με τα μάτια ανοιχτά· η αμμώδης άκρη της πισίνας ορθωνόταν από πάνω του σαν λοφοπλαγιά. Γύρισε ανάσκελα, κρατώντας τη μύτη του, κι ένα χρυσαφένιο φως χόρεψε και κατακερματίστηκε εκατοστά πάνω από το πρόσωπό του. Ο Πίγκι έβγαλε με αποφασιστικό ύφος τη βερμούδα του. Τώρα ήταν ασπρουλιάρικα κι ολόπαχα γυμνός. Πήγε νυχοπατώντας στην αμμουδερή μεριά της πισίνας και κάθισε εκεί, με το νερό να του φτάνει ως τον λαιμό, χαμογελώντας με υπερηφάνεια στον Ραλφ.

«Δεν θα κολυμπήσεις;»

Ο Πίγκι κούνησε αρνητικά το κεφάλι.

«Δεν μπορώ να κολυμπήσω. Δεν με άφηναν. Το άσθμα μου...»

«Χεστήκαμε για το άζ-μα σου!»

Αυτό ο Πίγκι το δέχτηκε σχεδόν ταπεινά, με εγκαρτέρηση.

«Εσύ ξέρεις καλό μπάνιο».

Ο Ραλφ κολύμπησε ανάσκελα κατά μήκος της πλαγιάς, βύθισε το στόμα του στο νερό, κι όταν το ξανάβγαλε, έφτυσε έναν πίδακα στον αέρα. Ύστερα, ανασήκωσε το πιγούνι του και μίλησε.

«Από πέντε χρονών κολυμπάω. Μ' έμαθε ο μπαμπάς μου. Είναι πλοίαρχος στο πολεμικό ναυτικό. Όταν πάρει άδεια, θα έρθει να μας σώσει. Τι δουλειά κάνει ο δικός σου;»

Ξαφνικά, ο Πίγκι κοκκίνισε.

«Ο μπαμπάς μου έχει πεθάνει», είπε γρήγορα, «και η μαμά μου...».

Έβγαλε τα γυαλιά του και κοίταξε γύρω του ψάχνοντας μάτια κάπου να τα σκουπίσει.

«Έμενα με τη θεία μου. Είχε ζαχαροπλαστείο. Έτρωγα ένα σωρό γλυκά. Όσα ήθελα. Πότε θα μας σώσει ο μπαμπάς σου;»

«Αμέσως μόλις μπορέσει».

Ο Πίγκι σηκώθηκε στάζοντας νερά και στάθηκε γυμνός να καθαρίσει τα γυαλιά του με την κάλτσα του. Ο μοναδικός ήχος που έφτανε τώρα στ' αφτιά τους μέσ' από την κάψα του πρωινού ήταν ο αργόσυρτος, μονότονος βρυχηθμός των μεγάλων κυμάτων καθώς έσκαγαν στον ύφαλο.

«Πώς το ξέρει ότι είμαστε εδώ;»

Ο Ραλφ ξάπλωσε στην επιφάνεια του νερού κι έμεινε εκεί να επιπλέει. Ο ύπνος τον τύλιξε σαν τα υφάδια των αντικατοπτρισμών που πάλευαν με τη λαμπρότητα της λιμνοθάλασσας.

«Πώς το ξέρει ότι είμαστε εδώ;»